

VIIKONVAIHDE TEE ITSE

Historialliset hikilaput

KARI SALONEN

Ennen vanhaan taidettiin konstit vaatteiden käyttöiän pidentämiseksi.

ANU KAARINA HÄMÄLÄINEN
HELENA HÄMÄLÄINEN

Vintagevaatteen sisäpuolelta voi löytyä puvun kankaasta ommellut ylimääräiset kappaleet kainaloista. Ne ovat hiki- eli kainalolaput, joiden käyttö ehkäisee likaantumista ja siten vähentää pesukertoja. Niiden käyttö on edelleen ajankohtaista.

Kainaloita tahrri paitsi hiki, myös deodorantti. Hiki sisältää proteiineja ja jonkin verran ureaa, jotka voivat värjätä vaaleita kankaita. Pahempi sotku syntyy kun hiki yhdistyy hikoi-lua vähentävien tuotteiden alumiini-suoloihin.

Nämä tahrat kiinnittyvät tiukasti kankaaseen, eivätkä tahraamattomiksi mainostetut tuotteetkaan aina toimi.

Hikitahrojen poistoon paras keino on pestä vaate pian kuumassa.

Tahranpoistovinkkejä riittää laimentamattomasta kirjopesuaineesta etikaveteen. Herkän tekstiilin voi yrittää pelastaa sekoittamalla astianpesuaineesta ja perunajauhoista velliä, jolla tahra peitetään, annetaan kuivua ja harjataan pois.

Deodoranttiin taas kerrotaan tepsivän laimennetun oksaalihapon tai ruokasoodatahnan. Tahranpoistokokeiluja järkevempää on kuitenkin ennaltaehkäistä tahroja.

Hikilappuja myydään häveliäästi nimellä hihalappu hyvinvarustetuissa tavarataloissa ja kangaskaupoissa. Suojaksi käy myös hihallinen aluspaita, joka varjelee vaatetta paitsi hieltä, myös ihon rasvoilta.

Kauluspaita voi olla aluspaita, joka suojaa puvuntakkia, ja t-paita puolestaan suojaa kauluspaitaa. Periaatteena on, että helpommin puhdistettava vaate suojaa arvokkaampaa ja herkempää tekstiiliä.

Lähteet:

Irmeli Castrén:

Vaateniksit. Gummerus, 2014.

Paula Maisniemi: Pukuompeluoppi. 1949.

Omin käsin -lehti, 3/1946.

Irja Teerisuo: Hoida oikein vaatteesi. 1952.

Korjaussarjakollektiivi vastustaa vaatteiden kertakäyttökulttuuria. Anu Kaarina Hämäläinen neuvoo, kuinka tehdään hikilaput.

Kainaloita tahrri paitsi hiki, myös deodorantti.

Hihalappu kierrätystekstiilistä

Tämä yksinkertainen hihalappu on valmistettu pehmeäksi kuluneesta vanhasta pussilakanasta. Imukykyisempiä lappuja voi ommella myös kaksinkertaisesta kankaasta, jolloin laput kestävät useampia pesuja. Yksinkertaisen hihalapun reunojen huollitteluksi riittää harkkosaksilla leikkaaminen.

Piirrä hihalapulle sirpin muotoinen kaava kurkkaamalla vaatteeseen sisäpuolelle ja piirtämällä kainalon kaari vaatteeseen kädentieltä paperille.

Piirrä kaarta hiukan pidemmälle vaatteeseen etukappaleen puolelta. Piirrä tämän kaaren alle puoliympyrä.

Kaavan voit tulostaa blogista korjaussarjakollektiivi.wordpress.com.

1. Leikkaa neljä hihalapun kaavan mukaista kangaspalaa harkkosaksilla. Leikkaa kahdeksan samanlaista palaa, jos teet laput kaksinkertaisena. Neulaa kaksi palasta yhteen oikeat puolet vastakkain.

2. Ompele lappuset yhteen sisäkaarteesta

noin sentin sauman-
varoilla.

3. Leikkaa terävillä saksilla aukileikkauksia sisäkaarteeseen sauman-
varaan: näin kaari aukeaa kauniisti kangasta kiristämättä.

4. Avaa saumavarat silitysraudalla tai kynnellä. Jos teet kaksinkertaiset laput, ompele nyt kaksi lappua yhteen siksakilla ulkoreunojaan myöten niin, että sisäkaarteeseen yhdyssaumat ovat päällekkäin.

5. Sovita hihalappu vaatteeseen kädentielle,

pidempi kaari tulee etupuolelle. Kaareva yhdys-
sauma tulee kädentien
sauman mukaisesti.

6. Ompele hihalappu molemmista päistä kiinni kädentien sauman-
varoihin, sekä kaarien keskeltä sivusauman
että hihasauman sauma-
varoihin. Älä ole liian tarkka: lappu pitää saada helposti irti pesua varten. Hihalapun voi myös kiinnittää tätä tarkoitusta varten suunnitelluilla hakaneuloilla tai ompelemalla vaatteeseen ja lappuihin nepparit.

VINKIT

Suojaa erityisesti silkki, villa ja sellaiset vaatteet, joiden peseminen ja silittäminen on hankalaa.

Urheiluvaatteita voi suojata paitsi hyvin kiinnitetyillä hikilapuilla, myös jättämällä deodorantin pois liikunnan aikana.

Vaatteen väljyydellä on vaikutusta hikoiluun ja tahrojen syntyyn. Mitä ihonmyötäväisempi vaate, sitä vähemmän siinä on ilmanvaihtoa.

Kainaloitten lisäksi vaatteesta kannattaa suojata yläselkää sekä päntietä, jota voi tahrata esimerkiksi meikkivoide. Suojaksi sopii vaikkapa huivi takin kaulukselle.